

ПЕДАГОГІКА, ПСИХОЛОГІЯ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

Збірник
наукових
праць

ТА МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ №23²⁰⁰²

Харківська державна академія дизайну і мистецтва
(Харківський художньо-промисловий інститут)

Фізичне виховання і спорт
біологічні та педагогічні науки

Зареєстровано постановою президії ВАК України від
09.06.1999р. №1-05/7, 11.10.2000р. №2-03/8, 11.04.2001р. №5-05/4.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ
(ХАРКІВСЬКИЙ ХУДОЖНЬО-ПРОМИСЛОВИЙ ІНСТИТУТ)

Видається з січня 1998 року

№23

ПЕДАГОГІКА, ПСИХОЛОГІЯ ТА
МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

ХАРКІВ 2002

**Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. за ред. Срмакова С.С. - Харків: ХДАДМ (ХХП), 2002. - №23. - 100 с.
(Укр., рос., англ. мов.)**

У збірку вміщено статті, що висвітлюють нові технології фізичного виховання молоді і підготовки спортсменів.

Збірник розрахований на вчителів і викладачів фізичного виховання, тренерів і спортсменів.

Видається за рішенням Вченої ради Харківської державної академії дизайну і мистецтва (Харківського художньо-промислового інституту) [протокол № 4 від 27.12.1996 р., протокол № 7 від 23.04.1999 р., протокол № 8 від 29.03.2002 р.].

Збірка затверджена ВАК України і входить до переліку наукових видань, в яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт:

«Фізичне виховання і спорт» - постанова ВАК України від 09.06.1999р. №1-05/7. - Бюл. ВАК України, 1999. - №4. - С. 59;

«Педагогічні науки» - додаток до постанови президії ВАК України від 11.04.2001р. №5-05/4. - Бюл. ВАК України, 2001. - №3. - С. 6;

«Біологічні науки» - постанова президії ВАК України від 11.10.2000р. №2-03/8. - Бюл. ВАК України, 2000. - №6. - С. 7.

Редакційна колегія:

1.	Білін В.П.	доктор педагогічних наук, професор;
2.	Дмитренко Т.О.	доктор педагогічних наук, професор;
3.	Срмаков С.С. (гол.ред.)	доктор педагогічних наук, професор;
4.	Золотухіна С.Т.	доктор педагогічних наук, професор;
5.	Корягін В.М.	доктор педагогічних наук, професор;
6.	Максименко Г.М.	доктор педагогічних наук, професор;
7.	Друзь В.А.	доктор біологічних наук, професор;
8.	Клименко А.І.	доктор біологічних наук, професор;
9.	Лапутін А.М.	доктор біологічних наук, професор;
10.	Романенко В.О.	доктор біологічних наук, професор;
11.	Ткачук В.Г.	доктор біологічних наук, професор;
12.	Веріч Г.Є.	доктор медичних наук, професор;
13.	Сак П.М.	доктор медичних наук, професор;
14.	Ложкін Г.В.	доктор психологічних наук, професор.

напруження до розслаблення і навпаки;

- тривалість виконання вправ повинна забезпечувати можливість їх виконання без зниження швидкості рухів і без втоми;

- тривалість пауз відпочинку повинна забезпечувати відновлення працездатності й усунення алактатного кисневого боргу;

- для розвитку швидкісної сили ефективним є комплексне застосування різних методів при широкій варіативності тренувальних засобів.

Література

1. Вайзер С.Р. Принципы подбора упражнений на развитие силы. // Физическая культура в школе. - № 2. - 1987. - С.30-31.
2. Верхошанский Ю.В. Основы специальной силовой подготовки в спорте. - М.: Физкультура и спорт, 1970. - 264с.
3. Вакоз Л.В. Основы спортивной подготовки детей и подростков. Навчальний посібник. - К.: Вища школа, 1993. - 152с.
4. Волков Л.В. Методика воспитания физических способностей школьников. - К.: Рад. школа, 1980. - 103с.
5. Комплексна програма середньої загальноосвітньої школи. Фізична культура 1-11 класи. - К.: Освіта, 1993. - 52 с.
6. Копылов Ю.А. Один из вариантов развития силы у пятиклассников. // Физическая культура в школе. - №6. - 1991. - С.12-15.
7. Круцевич Т.Ю. Методы исследования индивидуального здоровья детей и подростков в процессе физического воспитания. - К.: "Олімпійська література", - 1999. - 230с.
8. Платонов В.М., Булатова М.М. Фізична підготовка спортсмена.: навч. посібник. - к.: Олімп. літер. - 1995. - 320с.
9. Рачаненко В.А. Двигательные способности человека. - Донецк: "Новый мир". - УЖЦентр. - 1999. - 336с.

Надійшла до редакції 26.11.2002р.

ПЕРСПЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Прокопенко А.І.

Харківський державний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди

Анотація. У статті проаналізована роль перспективного управління в системі вищої освіти. Розкриті стратегічні й тактичні основи перспективного управління. Показано, що для здійснення перспективного управління в педагогічній системі необхідна перебудова системостворюючих компонентів – методів і форм спільної діяльності викладачів і студентів. При цьому необхідною є перебудова інших компонентів: цілей, принципів, змісту. Розробка моделей навчального матеріалу дисциплін дозволяє використовувати їх у процесі

перспективного управління процесом навчання у вищій школі.

Ключові слова: система вищої освіти, перспективне управління, стратегія, тактика, модель.

Анотація. Прокопенко А.И. Перспективное управление в системе высшего образования. В статье проанализирована роль перспективного управления в системе высшего образования. Раскрыты стратегические и тактические основы перспективного управления. Показано, что для осуществления перспективного управления в педагогической системе необходима перестройка системообразующих компонентов – методов и форм совместной деятельности преподавателей и студентов. При этом необходимо перестроить другие компоненты – цели, принципы, содержание. Разработка моделей учебного материала дисциплин позволит использовать их в процессе перспективного управления процессом обучения в высшей школе.

Ключевые слова: система высшего образования, перспективное управление, стратегия, тактика, модель.

Annotation. Prokopenko A.I. Perspective management in a system of higher education. In paper the role of perspective management in a system of higher education is analysed. The strategic and tactical fundamentals of perspective management are opened. It is shown, that the rearrangement backbone of components – methods and forms of share activity of the teachers and students is necessary for exercise of perspective management in a pedagogical system. Thus it is necessary to rebuild other components – purpose, principles, contents. The development of models of an educational stuff of disciplines will allow to use them during perspective management of process of learning in a higher school.

Key words: a system of higher education, perspective management, strategy, tactics, model.

Відповідно до Закону України “Про вищу освіту”, основними компонентами системи вищої освіти є вищі навчальні заклади й органи соціального управління ними [1]. Об’єкт управління – сукупність закладів освіти різних типів: університети (класичні, профільні), академії, інститути, коледжі, технікуми, консерваторії. Орган управління – Кабінет Міністрів України і система органів виконавчої влади. Засобами управління є загальнодержавні та інші програми, нормативно-правові акти системи вищої освіти. Прикладами загальнодержавних програм є такі: Програма “Освіта” (Україна ХХІ століття), Національна Доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті, Програма “Учитель”, Національна державна комплексна програма естетичного виховання та ін. Дані

документи розробляються як засоби перспективного управління, що ґрунтуються на визначенні певної стратегії. Так, Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті визначає стратегію управління освітою: за своєю суттю система управління має бути державно-громадською, за структурою – відкритою, за принципами – демократичною [2]. В ній органічно поєднуються засоби державного впливу з громадським управлінням. Відкритість системи передбачає розширення управлінських можливостей громадської думки, меншу залежність від впливу конкретних посадових осіб.

Функціонування системи має ґрунтуватися на прогностичних дослідженнях, що враховують зміни в освітніх потребах у населення, динаміку соціокультурних орієнтацій, а також – мобільність світоглядних установок суб'єктів освітнього процесу. Велику роль у функціонуванні системи вищої освіти грає зворотний зв'язок. Кабінет Міністрів України через систему органів виконавчої влади забезпечує контроль за виконанням законодавства про вищу освіту і державних програм. Для цього здійснюється моніторинг якості освіти, оцінювання ситуації споживачами освітніх послуг за допомогою соціологічних досліджень.

Дана стратегія управління освітою ґрунтується на таких тактичних засадах, як оптимізація організаційних і управлінських структур (тактика – способи, прийоми досягнення певної мети, лінія поведінки [3, с. 485]).

Оптимізація організаційних структур полягає у:

- ефективного перерозподілу функцій між центральними і регіональними органами влади;
- створення центральних і регіональних систем моніторингу якості освітніх послуг;
- демократизації призначення керівників, удосконалення процедур ліцензування та акредитації закладів освіти.

Аналіз показує, що оптимізація організаційних структур полягає у вдосконаленні прямого (п. п. 1, 3) та зворотного зв'язків (п. 2).

Оптимізація управлінських структур полягає у:

- змінах технології реалізації управлінських функцій (застосування гнучкого управління, прогностичного аналізу, експертного оцінювання, інформаційного забезпечення, принципів – науковості та дієвості);
- впровадженні інформативно-управлінських, комп'ютерних технологій, що забезпечує інформаційну культуру учасників освітнього процесу;
- вдосконаленні відносин на всіх рівнях організації освіти;
- досягненні оперативного зворотного зв'язку;

формуванні теоретико-методологічної та методичної основи управління в системі освіти.

Основним критерієм оптимізації управління в системі освіти є формування культури суб'єктів освітнього процесу: інформаційної, комунікативної, технологічної та методичної. Важливим критерієм є часовий – реалізація оперативного зворотного зв'язку.

Таким чином, соціальне управління в системі освіти є перспективним, тобто розрахованим на майбутнє, на перспективу. Воно ґрунтується на основі визначеної стратегії і тактики, від яких залежить оптимальність прийманих рішень.

Структура навчального закладу як об'єкта управління є ієрархічною. Вона складається із сукупності педагогічних систем. На першому рівні ієрархії – індивідуальні педагогічні системи, в яких об'єктом самоуправління є студент; на другому – педагогічні системи академічних груп, де об'єктом управління (прямого, оперативного або опосередкованого, перспективного) є студент; на третьому рівні об'єктами управління і суб'єктами самоуправління є академічні групи, на четвертому – факультети, на п'ятому – навчальний заклад.

Структура педагогічної системи є інваріантною стосовно типу навчального закладу (дошкільний, загальноосвітній, вищий). Компонентами педагогічної системи є колективи педагогів і учнів, цілі, педагогічні принципи, зміст навчання і виховання, методи, організаційні форми спільної діяльності. Як показали вчені, такий набір компонентів є необхідним і достатнім для того, щоб педагогічна система виконувала свої функції.

В.П. Беспалько в монографії "Теорія підручника" пише: "Довготривала еволюція педагогічних систем забезпечила появу структури, яка є достатньо розвиненою, гнучкою, досконалою... Дана структура є інваріантною і наповнюється тим або іншим змістом у залежності від соціальної системи, в якій функціонує педагогічна система" [4, с. 20].

Реальна педагогічна система включає велику кількість різноманітних зв'язків (інформаційних, матеріальних, духовних та ін.). Згідно з кібернетичною концепцією, педагогічна система розглядається як система управління, структура якої включає лише інформаційні зв'язки. Аби трагуючись від інших видів зв'язків, розглядаються процеси збирання, переробки, запам'ятовування, застосування інформації. Об'єктом управління в педагогічній системі є учень, а суб'єктом, який здійснює управління, – учитель. Представниками даного напрямку в педагогічній науці (С.І. Архангельський, Ю.І. Машинь, В.Ф. Skinner та ін.) розроблено

методологічну основу кібернетичної концепції навчання, що ґрунтується на теорії інформації, теорії систем (системології), а також закономірностях передачі та переробки інформації. Усвідомлюючи недоліки концепції, які полягають у недооцінці особливостей суб'єктів освітнього процесу, автори розглядають психолого-педагогічні проблеми комп'ютеризації навчання [5-7]. Ю.І. Машбіцем обґрунтовано режими функціонування комп'ютерних систем навчання, в яких закладено можливості здійснення перспективного педагогічного управління діяльністю учнів [6, с. 118].

1. Пряме, оперативне управління (комп'ютер надає учню навчальну задачу і визначає характер допомоги в разі появи утруднень);
2. Опосередковане перспективне управління (комп'ютер формулює проблему, а учень складає на цій основі навчальну задачу, що може стосуватися пошуку рішення із множини рішень у різних галузях-соціальної, виробничій тощо);
3. Динамічне управління (комп'ютер подає навчальну задачу, яка вирішується спільно з учнем, характер і міру допомоги визначає як учень, так і комп'ютер);
4. Опосередковане, персоніфіковане управління, коли комп'ютер є засобом навчальної діяльності (учень формулює задачу; характер допомоги при розв'язанні визначає він; комп'ютер може взяти рішення задачі на себе, виявити утруднення й надати допомогу).

Аналіз показує, що вищезазначені режими (1-4) можуть бути реалізованими і в безкомп'ютерному виконанні. Перший режим іде від традиції програмованого навчання, що було розповсюджене в останній чверті 20 ст. Зараз воно майже не застосовується. Порівняємо режими з точки зору людського фактора (умови, рушійної сили будь-якого процесу, явища, [3, с. 668]). Людський фактор відображає роль і значення людини в системі, компонентом якої вона є [8]. Аналіз показує, що при реалізації першого режиму учень залишається пасивною ланкою в системі навчання. Другий, третій і четвертий режими описують процеси співуправління (режими 3) і самоуправління (режими 2 і 4). У реалізації даних режимів учень проявляє активність, самостійність, ініціативу (S. Papert, [8]), що розглядається як одне з найбільших досягнень комп'ютерного навчання. Разом із тим Ю.І. Машбіць зауважує: "... багато численні дослідні дані довели, що коли наголос робиться на ініціативі дитини, коли сама вона визначає, що необхідно вивчати, то основні навчальні цілі, як правило, не досягаються" [6, с. 119]. На нашу думку, щоб підтвердити або спростувати цю думку, необхідні нові ґрунтові дослідження.

Як підсистема навчального закладу, педагогічна система постійно перебуває під впливом системи соціального управління освітою. Компонент, на який безпосередньо спрямовано цей вплив, називається системостворюючим. Інші компоненти педагогічної системи теж змінюються (адаптуються). Свого часу програмоване навчання було вислано несистемно. Системостворюючими компонентами були методи і форми навчання. Кардинальні зміни в цих компонентах мали викликати зміни в цілях, принципах, змісті, в організації самостійної роботи студентів, в їхній загальній підготовці до роботи з комп'ютером, іншими пристроями для здійснення програмованого навчання. Окремо слід сказати про підготовку викладачів, розробку методичного забезпечення. Тільки при умові введення змін в усі компоненти, педагогічна система може здобути нову якість. В.П. Беспалько зауважує: "... системний підхід у педагогіці – це перебудова всіх компонентів педагогічної системи при внесенні будь-яких змін в один з них відповідно до вимог соціального замовлення й науково-технічного прогресу" [4, с. 22].

Кожний компонент педагогічної системи є підсистемою, що складається з деякої сукупності взаємопов'язаних компонентів. Цілі, педагогічні принципи і зміст мають ієрархічну будову. Ієрархія цілей складається з державних цілей, цілей навчального закладу, цілей вивчення окремої дисципліни або групи взаємопов'язаних дисциплін, цілей заняття, виходу тощо.

У наведеній сукупності є цілі соціального й педагогічного управління. Як було показано вище, цілі соціального управління є перспективними; педагогічні цілі можуть бути прямими, оперативними або опосередкованими, перспективними. Цілі є системостворюючим компонентом педагогічної системи, що визначає важливий режим її функціонування-статичу (в динаміці – це управління).

Ієрархічна структура педагогічних принципів складає три рівні:

- принципи, спрямовані на учня (природовідповідність, гуманізація, демократизація відносин);
- принципи, спрямовані на педагогічний процес (науковість, настигність, перспективність);
- принципи, спрямовані на середовище (культуровідповідність, зв'язок з життям, єдність цілей різних інституцій навчання й виховання).

Аналіз системи педагогічних принципів показує, що вони забезпечують:

- підвищення ролі та значення учня (студента) у педагогічному процесі;

- врахування характеристик особистості в процесі здійснення особистісно-орієнтованого навчання й виховання;
- повагу до особистості учня (студента);
- високий рівень педагогічного процесу, що полягає в оптимальному виборі компонентів педагогічної системи і засобів управління;
- здійснення наступності всіх ланок освіти, а також у процесі вивчення дисциплін навчального плану;
- здійснення перспективного управління – соціального й педагогічного;
- забезпечення зв'язку навчання й виховання з культурою середовища, усього людства, з проблемами життя людей (у тому числі – глобальними).

Перераховані вище принципи як основні вихідні положення педагогічного процесу, правила, норми, особливості тощо, призначені зменшити рівень дії протиріч у сучасних умовах функціонування системи освіти (інтеграції, глобалізації).

Зміст освіти – центральний компонент педагогічної системи, функцією якого є прилучити молодь до національних і загальнолюдських цінностей. Існують загальновідомі моделі змісту освіти І.Я. Лернера, В.С. Ледньова, але вони здебільшого призначені для опису статистики педагогічної системи. Визначення змісту освіти наводить С.У. Гончаренко, вказуючи, що на процес його формування впливають об'єктивні та суб'єктивні фактори [10, с. 137]. Для здійснення особистісно-орієнтованого навчання цього недостатньо; слід урахувати особистісний і людський фактори, а також фактори інтеграції та глобалізації.

Зміст освіти має бути спрямований у майбутнє, на перспективу. Для цього слід розробляти його на науковій основі, тобто враховуючи закономірний зв'язок між змістом науки і відповідної дисципліни. Обґрунтовуючи цей зв'язок, необхідно розкрити методологічні основи (апарат науки, апарат дослідження, систему методів); теоретичні основи (поняття, закони, закономірності, концепції, теорії тощо); практичне значення науки, сучасний стан її та перспективи розвитку.

Отже, зміст освіти – це складний педагогічний об'єкт, який пов'язаний, з одного боку, з відповідною наукою, а з іншого – з процесами розвитку учня (студента). Якщо перший аспект вивчено на достатньому рівні, то другий ще чекає на своїх дослідників. Слід зауважити, що дещо все зроблено і в цьому напрямі. Розроблено теоретичні основи розвивального навчання як спрямованості принципів, методів і прийомів на розвиток пізнавальних можливостей школярів (здебільшого, молодших

класифі) сприймання мислення, мовлення, уяви, пам"яті тощо. Починається напрям структуризації навчального матеріалу дисципліни. Польський учений Е. Петровський писав, що зараз накопичено певні знання в галузі структуризації різних дисциплін, але "все ще відкритою проблемою залишається структурна модель змісту освіти" [11, с. 115]. Така модель відображає зміст на різних рівнях. Компонентами моделі можуть бути поняття; модель встановлює взаємозв'язок між ними. Існують моделі, в яких найменшою неподільною частиною є тема дисципліни. Вибір виду моделі залежить від типу навчального предмету. І.К. Журавльов і Л.Я. Зоріна в основу класифікації поклали провідне поняття, оскільки воно виявляє найбільш загальне в конструюванні змісту освіти і в організації процесу навчання. Відповідно до провідного компонента, авторами виділено три типи навчальних предметів [12, с. 191 - 202]:

- навчальні предмети з провідним компонентом "наукові знання";
- навчальні предмети з провідним компонентом "способи діяльності";
- навчальні предмети з провідним компонентом "художня освіта і морально-естетичне виховання".

Для кожного типу дисциплін рівень структуризації буде різним. Рівнем структуризації зветься квант навчального матеріалу дисципліни, який не піддається розчленуванню у даному конкретному розгляді [13, с. 177]

На нашу думку, структурна модель дисципліни першого типу має включити поняття і зв'язки між ними; модель дисципліни другого типу – теми і зв'язки, а модель дисципліни третього типу – питання теми і зв'язки між ними

Аналіз літератури показав, що частіше всього на рівні моделі розглядався навчальний матеріал з математики, фізики, кібернетики. Перші дві дисципліни відносяться до першого типу, а третя - до другого. У дослідженні Л.П. Леонтьєва та О.Г. Гохмана структуру навчальної інформації представлено у вигляді спрямованого графа, де семантичною одиницею інформації є поняття, формули, теореми, аксіоми тощо [14]. І.О. Дмитренко розроблено модель навчального матеріалу дисципліни «Методи оптимізації», в якій квант навчального матеріалу - це тема дисципліни [15]. Розпочато розробку моделей тем навчальних дисциплін гуманітарного циклу.

ВИСНОВКИ

1. Аналіз системи управління освітою показав, що функціональними компонентами системи є засоби перспективного

управління розроблені на основі, відповідних стратегічних і тактичних засад, що дозволяє приймати оптимальні рішення. Критеріями оптимізації системи управління освітою є формування культури суб'єктів освітнього процесу: інформаційної, комунікативної, технологічної, методичної.

2. Для здійснення перспективного управління в педагогічній системі вищого закладу освіти необхідна перебудова системостворюючого компонента - методів і форм навчання, на який спрямовано дію соціального управління освітою. Відповідно мають бути перебудовані інші компоненти педагогічної системи: цілі, принципи і зміст.

3. На даному етапі становлення педагогічної науки слід розробити моделі навчального матеріалу дисциплін, що відносяться до першого, другого і третього типів і застосувати їх в процесі перспективного управління навчанням, вихованням і розвитком студентів.

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» / *Освіта України* № 17 26 лютого 2002 Р.-С.2-8.
2. Національна доктрина розвитку системи освіти України у XXI столітті / *Освіта України* № 29 18 липня 2001 р. - С. 4-6.
3. *Новий тлумачний словник української мови. В 4 т. Т. 4.* - Київ: Аконіт, 1997.-941 с.
4. Беспалко В.П. Теория учебника: Дидактический аспект. - М.: Педагогика, 1988. - 160 с.
5. Архангельский С.И., Мизинцев В.П. Качественно-количественные критерии оценки научно-познавательного процесса // *Новые методы и средства обучения.* - М., 1989, № 3 (7).
6. Машбиц Е.И. Психолого-педагогические проблемы компьютеризации обучения: (Педагогическая наука - реформе школы). - М.: Педагогика, 1988.-192 с.
7. Skinner B.F. *The technology of Teaching.* - N. Y., 1968. - 211 с.
8. *Человек: Философские аспекты сознания и деятельности* / Т.Н. Адуля, А.И. Антипенко, Е.А. Алексеева и др. / Под ред. Д.И. Широконова, А.М. Петрущика. - МН.: Наука и техника, 1989. - 208 с.
9. Papert S. *Mindstorm: Children, Computer and Powerful Ideas.* - N. Y., 1980.
10. Гончаренко С.У. *Український педагогічний словник.* - Київ: Либідь, 1997.-376 с.
11. Петровский Э. Структурализм как основа модификации содержания обучения в высшей школе // *Современная высшая школа.* 1988, № 1 (61). - С. 113-117.
12. *Теоретические основы содержания общего среднего образования.* - М.: Просвещение, 1983. -391 с.

- 11 Дмитренко Т.А. Обучение как управление учебной деятельностью студентов // Методы и средства кибернетики в управлении учебным процессом высшей школы: Сб. науч. тр. / Рижский политехн. ин-т. - Рига, 1986.-С. 173-178.
- 14 Пепинцев Л.П., Гохман О.Г. Проблемы управления учебным процессом: математические модели. - Рига: Зинатне, 1984. - 239 с.
- 15 Дмитренко Т.А. Управление учебной деятельностью студентов в процессе изучения комплекса технических дисциплин: Пособие для преподавателей инженерно-педагогических вузов. - Свердловск: Свердловский инженерно-педагогический ин-т, 1990. - 49 с.
- Надійшла до редакції 28.11.2002р.

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Мельник Ю.Б.

Харківський державний педагогічний
університет ім. Г.С.Сковороди

Анотація. Визначено сутність поняття "Культура здоров'я". Розглянуто діяльність школи щодо формування культури здоров'я учнів. Висвітлюється питання організації проведення факультативного курсу "Культура здоров'я" для учнів початкової школи. Надано зразок анкети для батьків. Наведено результати досліджень.

Ключові слова: культура здоров'я, навчально-виховний процес, спеціалізований курс, факультативний курс.

Анотация. Мельник Ю.Б. Формирование культуры здоровья учеников начальной школы. Дано определение понятию "Культура здоровья". Рассматривается деятельность школы по формированию культуры здоровья учащихся. Рассмотрены вопросы организации проведения факультативного курса "Культура здоровья" для учащихся начальной школы. Дается образец анкеты для родителей. Приведены результаты исследований.

Ключевые слова: культура здоровья, учебно-воспитательный процесс, спецкурс, факультативный курс.

Annotation. Melnik Y.B. Shapings of culture of health of the schoolboys of an elementary school. The definition given to the notion "Health culture". The activities of the school about forming health culture of the students are discussed. The questions of organizing of giving an elective course "Health culture" for primary school students are also examined. The sample of the

ЗМІСТ

Домашенко А.В. Прогностична динамічна модель фізичного виховання студентської молоді в період оновлення суспільства в Україні	3
Носко М.О. Показники питомої ваги тіла дітей в період онтогенезу	9
Бєльський О.М., Кондратенко П.Б., Порядіна В. Параметри дозування фізичних навантажень при розвитку основних рухливих якостей у школярів 10-12 років	13
Свістельник І. Сучасні проблеми доступу до спортивної інформації	18
Добринський В.С. Педагогічні умови розвитку силових здібностей дітей середнього шкільного віку	23
Прокопенко А.І. Перспективне управління в системі вищої освіти ...	28
Мельник Ю.Б. Формування культури здоров'я учнів початкової школи	37
Вовк В.М. Эффективность избирательно направленной физической подготовки для развития физических качеств учащейся молодежи ...	50
Волянюк Наталя. Генетическая онтология субъекта деятельности .	58
Амельченко И.А., Крамской С.И. Оценка исходного вегетативного тонуса и адаптационных возможностей сердечно-сосудистой системы юных гандболистов	66
Приступа Евгений, Болах Евгениуш. Виды спорта и тенденции формирования программ соревнований Паралимпийских игр	72
Шестерова Л.Е. К вопросу об изменении содержания уроков физической культуры в общеобразовательной школе	79
Хохлов Г.Г. Факторный анализ структуры тренированности лыжников-гонщиков	85
Иван Ганчар, Алексей Ганчар, Александр Фомичев. Обобщенный рейтинг стран-участниц всемирных универсиад по плаванию	92
Вимоги до статей	98
Конференції України	98
Конференции России	99

ЗБІРНИК ВИДАЄТЬСЯ ЗА КОШТИ АВТОРІВ

Оригінал-макет підготовлено в редакційно-видавничому відділі ХДАДМ

Підп. до друку 02.12.2002. Формат 60x80 1/16. Папір: друк. Друк: ризограф.
Ум. друк. арк. 6.25. Тираж 100 прим.

ХДАДМ, Харківська державна академія дизайну і мистецтва,
Україна, 61002, Харків-2, вул. Червонопрапорна, 8.
Свід-во про внесення до держ. реєстру суб'єкта видав. справи
ДК №860 від 20.03.2002р.

Надруковано з оригінал-макету в типографії Фонду
61002, Харків-2, вул. Червонопрапорна, 8.